

บทที่ 4

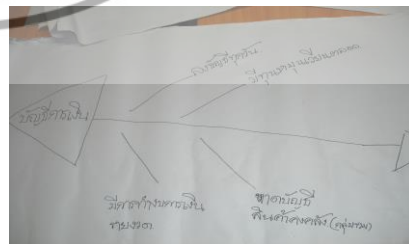
ผลการศึกษา

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารการเงินและการบัญชีแบบมีส่วนร่วม ด้วยการจัดการความรู้ ผลลัพธ์ที่เห็นและฝึกปฎิบัติการฯ ได้ดำเนินการศึกษา โดยแบ่งออกเป็นโครงการย่อย 5 โครงการ ดังนี้

1. โครงการเวทีชาวบ้านเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของชุมชนด้านการเงิน
2. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการให้ความรู้ด้านการเงิน
3. โครงการเวทีชาวบ้านเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของชุมชนด้านการบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียง
4. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการให้ความรู้ด้านการบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียง
5. โครงการติดตามผลด้านการเงินและการบัญชี

โครงการเวทีชาวบ้านเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของชุมชนด้านการเงิน

จากการศึกษาสภาพการเงินของกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ บ้านเจดีย์แม่ครัว หมู่ 3 ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ โดยการจัดเวทีชาวบ้านให้ชาวบ้านได้มีการแบ่งกลุ่มและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการเงินของกลุ่มภายในชุมชน มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกษตรกรได้อภิปรายถึงรูปแบบ ปัญหา ด้านการเงิน รวมถึงความต้องการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่มต่อไป การศึกษานี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูล จากการประชุมกลุ่มย่อยของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกได้มีเวทีในการแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง ตามหัวข้อคำถามที่ผู้วิจัยกำหนดจากการให้กลุ่มช่วยกันเขียน Mind Map สามารถแสดงถึงปัญหาของกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่บ้านเจดีย์แม่ครัว พบปัญหาใน 4 ด้าน ได้แก่ ระบบการจัดสรรการเงินของกลุ่มยังไม่มีประสิทธิภาพ กลุ่มยังไม่ทราบแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ กลุ่มยังไม่ได้จัดทำระบบบัญชีการเงิน ทำให้การได้มาและใช้ไปไม่สมดุลกัน และกลุ่มยังไม่มีระบบการคำนวณต้นทุน

ภาพที่ 8 การเขียน Mind Map เพื่อศึกษาปัญหาด้านการเงิน

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการให้ความรู้ด้านการเงิน

การให้ความรู้ด้วยการจัดโครงการอบรมในครั้งนี้ ทางผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จาก อาจารย์พุทธมน สุวรรณอาสน์ เป็นผู้จัดอบรมโดยเชิญอาจารย์ยุทธพิชัย แก้วป้อม มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านการเงินแก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ บ้านเจดีย์แม่ครัว หมู่ 3 ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ หลังจากทีวิทยากรได้บรรยายจบได้มีการสุ่มสัมภาษณ์ผู้เข้าอบรมในครั้งนี้ด้วยกัน 5 คน ดังนี้

1. นางธวัลย์รัตน์ ใจขาว อายุ 46 ปี อยู่บ้านเลขที่ 67 หมู่ 11 ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่

“หลังจากที่ได้ฟังการอบรมครั้งนี้ทำให้เข้าใจในเรื่องการตลาด การเงิน หลักการบริหารและการจัดทำบัญชีครัวเรือนและได้แนะนำแนวทางต่างๆที่จะทำให้ผู้อบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้พัฒนากลุ่มหรือพัฒนาการบริหารรายได้รายจ่ายในครัวเรือนของตนเองได้”

2. นาย พิจารณ์ วิชาษา อายุ 47 ปี อยู่บ้านเลขที่ 79 หมู่ 3 ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่

“หลังจากได้รับการฝึกอบรมแล้วได้รับความรู้เพิ่มในเรื่อง การจัดการเงิน การบริหารหนี้สิน และค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และจะนำความรู้ที่ได้รับในวันนี้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันต่อไป”

3. นาง ศศิธร สมนึก อายุ 48 ปี

“มีอาชีพทำสวน เป็นหนี้ส่วนราชการสหกรณ์ รายรับรายจ่ายอยู่ในส่วนที่ดี รู้จักเกณฑ์ในการใช้เงินมากขึ้นหลังจากได้รับการอบรมแล้ว”

4. นาง รุ่งอรุณ บุญแก่น

“จากความรู้ที่ได้รับก็เหมือนเดิมที่ได้ทำปฏิบัติอยู่ประจำ ในชาวบ้านก็จะมีเงินปี เงินกู้ระยะยาว แต่ทีวิทยากรพูดก็จะได้รับความรู้ใหม่ๆเพิ่มเติม ให้กับชาวบ้าน

5. (ไม่ระบุชื่อ)

“หลังจากได้รับการอบรมแล้ว ชาวบ้านสามารถนำความรู้ไปบริหารเงิน การบริหารหนี้สิน และทำให้มีเงินออมมากขึ้นเพียงพอกับค่าใช้จ่าย”

ภาพที่ 9 การอบรมให้ความรู้ด้านการเงิน

โครงการเวทีชาวบ้านเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของชุมชนด้านการบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียง

การศึกษาศภาพการจัดทำบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียง ของกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ บ้านเจดีย์แม่ครัว หมู่ 3 ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ศักยภาพการจัดทำบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิก โดยการจัดเวทีชาวบ้านให้ชาวบ้านได้มีการบันทึกบัญชีตามรูปแบบที่ผู้วิจัยกำหนด หลังจากนั้นมีการประชุมกลุ่มย่อยของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกได้แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการบันทึกบัญชี จากการประชุมกลุ่มย่อยพบว่าสมาชิกกลุ่มไม่ชอบสมุดบัญชีตามรูปแบบที่ผู้วิจัยกำหนด เนื่องจากสมาชิกกลุ่มคุ้นเคยกับการบันทึกบัญชีในสมุดบัญชีตามรูปแบบที่กรมส่งเสริมการเกษตรนำมาเผยแพร่ ลักษณะของสมุดบัญชีตามรูปแบบที่นักวิจัยกำหนด และสมุดบัญชีตามรูปแบบที่กรมส่งเสริมการเกษตรนำมาเผยแพร่แสดงดังภาพที่ 10 และ ภาพที่ 11 ดังนี้

เดือน.....พ.ศ.....

วันที่	รายการ	รายรับ	รายจ่าย (บาท)	
		(บาท)	รายจ่ายที่จำเป็น	รายจ่ายที่ไม่จำเป็น
		รวม		
	สรุป			
	- มีรายรับบาท			
	- มีรายจ่ายที่จำเป็น บาท			
	- มีรายจ่ายที่ไม่จำเป็น บาท			
	- มีเงินเหลือจำนวน บาท			

ภาพที่ 10 สมุดบัญชีตามรูปแบบของผู้วิจัย

การบันทึกบัญชีประจำวันที่.....

1. รายได้ในฟาร์ม		มูลค่า
ด้านพืช		
ข้าว	1. ข้าว	
พืชไร่	2. มันฝรั่ง	
	3. ข้าวโพด	
พืชผัก	4. กระหล่ำดอก	
	5. กวางตุ้ง	
ไม้ผล	6. ลำไย	
	7. มะม่วง	
อื่น ๆ	8.....	
	9.....	
ด้านสัตว์		
	1. โคเนื้อ	
	2. นมโค	
	3. สุกร	
	4. ไก่	
	5. ไข่	
	6.....	
	7.....	
รวม รายได้ในฟาร์มประจำวัน		
รวม รายได้ในฟาร์มสะสม		

3. รายจ่ายในฟาร์ม		มูลค่า
1. ค่าปุ๋ย		
2. สอร์โม่/สารเร่ง		
3. สารฆ่าแมลงและปราบศัตรูพืช		
4. ค่าพันธุ์พืช		
5. ค่าพันธุ์สัตว์		
6. ค่าแรงงาน		
7. ค่าจ้างเครื่องจักร		
8. ค่าอาหารสัตว์		
9. ค่าไฟฟ้า		
10. ค่าน้ำมันการเกษตร (ดูบ่น้ำ, รถไถ)		
11. ค่าอุปกรณ์การเกษตร / ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์		
13. ค่าสร้าง/ปรับปรุงฟาร์ม		
14.		
รวม รายจ่ายในฟาร์มประจำวัน		
รวม รายจ่ายในฟาร์มสะสม		

2. รายได้นอกฟาร์ม		มูลค่า
1. รับจ้างทั่วไป		
2. เงินเดือน		
3. รายได้จากการค้าขาย		
4. รับเงินกู้/ทุนการศึกษา		
5. ค่าเช่าที่ดิน/ค่านายหน้า		
6. เสียงโชค		
7.....		
รวม รายได้นอกฟาร์ม		
รวม รายได้นอกฟาร์มสะสม		

4. รายจ่ายนอกฟาร์ม		มูลค่า
1. ค่าอาหาร		
1.1 ข้าว		
1.2 ผักต่าง ๆ		
1.3 ผลไม้		
1.4 เนื้อสัตว์		
1.5 ไข่ไก่		
1.6 เครื่องปรุงอาหาร		
1.7 เครื่องดื่มต่าง ๆ		
1.8 อาหารสำเร็จรูป (มาม่า ก๋วยเตี๋ยว ฯลฯ)		
2. ค่าเครื่องนุ่งห่ม		
3. ค่าสุขภาพในบ้าน (สบู่ แชมพู ฯลฯ)		
4. ค่าการศึกษา (ค่าเทอม ค่าขนม ฯลฯ)		
5. ค่ารักษาพยาบาล		
6. ค่าน้ำมันรถ / ค่าเดินทางเข้าเมือง/ต่างจังหวัด		
7. ค่าไฟฟ้า		
8. ค่าน้ำประปา		
9. แก๊สหุงต้ม		

ภาพที่ 11 สมุดบัญชีตามรูปแบบของกรมส่งเสริมการเกษตร

5. ผลผลิตในฟาร์มที่นำมาบริโภค		มูลค่า	10. บริจาคทำบุญ งานบวช งานแต่ง ฌาปนกิจ	
ด้านพืช	1. ข้าว		11. ค่าหุ้นออมทรัพย์	
	2. พืชไร่		12. ค่าโทรศัพท์บ้าน/บัตรเติมเงิน	
	3. พืชผัก		13. ค่าเช่า	
	4. ไม้ผล		14. ค่าหนี้ ยาสูบ	
	5.....		15. ค่าเลี้ยงชีพ	
ด้านสัตว์	1. ไก่/ เป็ด		16.....	
	2. ไข่ไก่/ ไข่เป็ด		รวมรายจ่ายนอกฟาร์ม	
	3. ปลา		รวมรายจ่ายนอกฟาร์มสะสม	
	4. กบ			
	5.....			
รวมผลผลิตที่นำมาบริโภค				
รวมผลผลิตที่นำมาบริโภคสะสม				

ภาพที่ 11 (ต่อ)

2. ผู้วิจัยได้มีการจัดเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป และข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีครัวเรือน บัญชีต้นทุน และเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลอายุของผู้เข้าร่วมเวทีชาวบ้าน

อายุ	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	1	2.3
30 - 40 ปี	6	14.0
41-50 ปี	16	37.2
มากกว่า 50 ปี	20	46.5
รวม	43	100.0

จากตารางที่ 1 มีผู้เข้าร่วมโครงการในการแสดงความคิดเห็นในเวทีชาวบ้าน จำนวน 43 คน ช่วงอายุของผู้ที่สนใจในการเข้าร่วมโครงการเพาะเห็ดและปลูกผักปลอดสารพิษ 3 อันดับแรก ได้แก่ ช่วงอายุ มากกว่า 50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 37.2 และช่วงอายุ 30 - 40 ปี ร้อยละ 14.0

ตารางที่ 2 ข้อมูลเพศของผู้เข้าร่วมเวทีชาวบ้าน

เพศ	ความถี่	ร้อยละ
ชาย	24	55.8
หญิง	19	44.2
รวม	43	100.0

จากตาราง มีผู้เข้าร่วมโครงการในการแสดงความคิดเห็นในเวทีชาวบ้าน แบ่งเป็นชาย 24 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 และหญิง 19 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2

ตารางที่ 3 รายได้ของสมาชิก

รายได้	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	17	39.5
5,000 - 10,000 บาท	19	44.2
10,001 - 15,000 บาท	4	9.3
มากกว่า 15,000 บาท	3	7.0
รวม	43	100.0

จากตาราง จะเห็นว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ส่วนใหญ่ มีรายได้ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็น ร้อยละ 44.2 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 39.5 และมีรายได้ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 9.3

ตารางที่ 4 ที่มาของรายได้

ที่มาของรายได้	ความถี่	ร้อยละ
จำหน่ายเห็ด	2	4.7
จำหน่ายผักปลอดสารพิษ	12	27.9
อื่น ๆ เช่น ค่าขาย รับจ้างทั่วไป	33	76.7

จากตาราง จะเห็นว่าแหล่งที่มาของรายได้ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ส่วนใหญ่ มาจากรายได้อื่น ๆ เช่น ค่าขาย รับจ้างทั่วไป คิดเป็น ร้อยละ 76.7 รายได้จากการจำหน่ายผักปลอดสารพิษ ร้อยละ 27.9 และรายได้จากการจำหน่ายเห็ด ร้อยละ 4.7

ตารางที่ 5 จำนวนค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของสมาชิก

ค่าใช้จ่ายที่จำเป็น	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3,000 บาท	10	23.3
3,000 - 6,000 บาท	23	53.5
6,001 - 9,000 บาท	3	7.0
9,001 - 12,000 บาท	4	9.2
มากกว่า 12,000 บาท	3	7.0
รวม	43	100.0

จากตาราง จะเห็นว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ส่วนใหญ่ มีจำนวนค่าใช้จ่ายที่จำเป็นระหว่าง 3,000 – 6,000 บาทต่อเดือน คิดเป็น ร้อยละ 53.5 ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 23.3 และระหว่าง 9,001 – 12,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 9.2

ตารางที่ 6 ตัวอย่างค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของสมาชิก

ตัวอย่างค่าใช้จ่ายที่จำเป็น	ความถี่	ร้อยละ
ค่าอาหาร	40	93.0
ค่าน้ำค่าไฟ	33	76.7
ค่าเล่าเรียนของบุตร	18	41.9
อื่น ๆ เช่น ค่าโทรศัพท์ ค่าทำบุญ	18	41.9

จากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวอย่างค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของสมาชิก พบว่าสมาชิกกลุ่มมีการจ่ายค่าอาหารสูงสุด ร้อยละ 93.0 ค่าน้ำค่าไฟ ร้อยละ 76.7 ค่าเล่าเรียนของบุตรและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าทำบุญ ค่าโทรศัพท์ มีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 41.9

ตารางที่ 7 จำนวนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นของสมาชิก

ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 500 บาท	25	58.0
500 - 1,000 บาท	14	32.6
1,001 - 1,500 บาท	2	4.7
มากกว่า 1,500 บาท	2	4.7
รวม	43	100.0

จากตาราง จะเห็นว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ส่วนใหญ่มิมีจำนวนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นน้อยกว่า 500 บาทต่อเดือน คิดเป็น ร้อยละ 58.0 ระหว่าง 500 – 1,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 32.6 และมีค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นเท่ากัน ระหว่าง 1,001 – 1,500 บาทต่อเดือน กับ มากกว่า 1,500 บาทต่อเดือน คือ ร้อยละ 4.7

ตารางที่ 8 ตัวอย่างค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นของสมาชิก

ตัวอย่างค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น	ความถี่	ร้อยละ
ค่าเช่า	18	41.9
ค่าห้วย	23	53.5
อื่น ๆ เช่น บุหรี่	6	14.0

จากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวอย่างค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นของสมาชิก พบว่าสมาชิกมีรายจ่ายที่ไม่จำเป็นสูงสุด คือ ค่าห้วย ร้อยละ 53.5 ค่าเช่า ร้อยละ 41.9 และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าบุหรื ร้อยละ 14.0

ตารางที่ 9 การเป็นหนี้ของสมาชิก

การเป็นหนี้ของสมาชิก	ความถี่	ร้อยละ
ไม่เป็นหนี้	5.0	11.6
เป็นหนี้มาก	21.0	48.8
เป็นหนี้น้อย	16.0	37.2
ไม่ตอบคำถาม	1.0	2.4
รวม	43	100.0

จากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นหนี้ของสมาชิก พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เป็นหนี้จำนวนมาก ร้อยละ 48.8 เป็นหนี้จำนวนน้อย ร้อยละ 37.2 และไม่เป็นหนี้ ร้อยละ 11.6

ตารางที่ 10 การมีเงินออมของสมาชิก

การมีเงินออมของสมาชิก	ความถี่	ร้อยละ
ไม่มีเงินออม	2	4.7
มีเงินออมมาก	10	23.2
มีเงินอมน้อย	29	67.4
ไม่ตอบคำถาม	2	4.7
รวม	43	100.0

จากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีเงินออมของสมาชิก พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีเงินออมจำนวนน้อย ร้อยละ 67.4 มีเงินออมจำนวนมาก ร้อยละ 23.2 และไม่มีเงินออม ร้อยละ 4.7

ตารางที่ 11 การบันทึกบัญชีครัวเรือนของสมาชิก

การบันทึกบัญชีครัวเรือนของสมาชิก	ความถี่	ร้อยละ
บันทึกบัญชีครัวเรือน	31	72.1
ไม่บันทึกบัญชีครัวเรือน	12	27.9
รวม	43	100.0

จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของสมาชิก พบว่าส่วนใหญ่ มีการบันทึกบัญชีครัวเรือน ร้อยละ 72.1 และมีสมาชิกที่ไม่บันทึกบัญชีครัวเรือน ร้อยละ 27.9

ตารางที่ 12 การบันทึกบัญชีต้นทุนของสมาชิก

การบันทึกบัญชีต้นทุนของสมาชิก	ความถี่	ร้อยละ
บันทึกบัญชีต้นทุน	20	46.5
ไม่บันทึกบัญชีต้นทุน	23	53.5
รวม	43	100.0

จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีต้นทุนของสมาชิก พบว่าสมาชิกที่ไม่มีการบันทึกบัญชีต้นทุน ร้อยละ 53.5 และมีสมาชิกที่บันทึกบัญชีต้นทุน ร้อยละ 46.5

ตารางที่ 13 เสรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	การแปลผล
ประโยชน์ของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	3.53	1.241	มาก
การใช้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางดำเนินชีวิต	3.51	1.142	มาก

สมาชิกเห็นว่าแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีประโยชน์ในระดับมาก และสมาชิกมีการใช้แนวพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในระดับมาก

สมุดบัญชีขาย

ประจำวันที่.....

[illegible]

ภาพที่ 12 สมุดบัญชีขาย

รายชื่อคณะกรรมการ

กลุ่ม แม่แฝกใหม่

1. นายพรหม ใจเมคา	ที่ปรึกษากลุ่ม
2. นายประจักษ์ ใจตารักษ์	ประธานกลุ่ม
3. นางชนิดา แสงอินทร์	เลขานุการ
4. นางศศิธร สมนึก	เหรัญญิก
5. นายจินดา ใจคำ	ฝ่ายตลาด
6. นางเหมยกลาง แซ่หลี่	ฝ่ายตลาด
7. นางนวลศรี ใจตารักษ์	กรรมการ
8. นางสุธรรม ปัญญาวิลาส	กรรมการ
9. นางจันทร์ดา ลัดดาเยี่ยม	กรรมการ
10. นายฤทธิ์ เป็งพรหม	กรรมการ
11. นางประณีต	กรรมการ
12. นายสมศักดิ์	กรรมการ

ภาพที่ 13 ทะเบียนรายชื่อคณะกรรมการกลุ่ม

ทะเบียนทรัพย์สิน กลุ่ม แม่แฝกใหม่

ที่	รายการ	จำนวนหน่วย	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
1	กาละมังใหญ่มีหู	1 ใบ	180 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ เดือน มีนาคม 2552
2	แข่งพลาสติกมีหู (ซาล้างผัก)	2 ใบ	220 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ เดือน มีนาคม 2552
3	ตะแกรงพลาสติก	2 ใบ	120 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ เดือน มีนาคม 2552
4	กรรไกรตัด ค้าน้ำเงิน	1 อัน	25 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ เดือน มีนาคม 2552
5	มีดสแตนเลสใหญ่ ค้าน้ำเงิน	1 อัน	25 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ เดือน มีนาคม 2552
6	มีดสแตนเลสเล็ก ค้าน้ำเงิน	1 อัน	20 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ เดือน มีนาคม 2552
7	เครื่องคิดเลข Casio MS712A	1 เครื่อง	180 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ เดือน มีนาคม 2552
8	MAX no10 ตัวดำ	1 อัน	55 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ เดือน มีนาคม 2552
9	เครื่องรัดปากถุง	1 อัน	1,100 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ เดือน มีนาคม 2552
10	เครื่องติตราด	1 อัน	450 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ เดือน มีนาคม 2552
11	เครื่องชั่งขนาด 20 กก.	1 เครื่อง	900 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ เดือน มีนาคม 2552
12	เครื่องชั่งขนาด 7 กก.	1 เครื่อง	850 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ เดือน มีนาคม 2552

ภาพที่ 14 ทะเบียนสินทรัพย์ของกลุ่ม

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการให้ความรู้ด้านการบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียง

การอบรมเชิงปฏิบัติการการให้ความรู้ด้านการบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งเป็น 2 ส่วน
คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับบัญชีของสมาชิก และส่วนที่เกี่ยวข้องกับบัญชีของคณะกรรมการกลุ่ม ดังนี้

1. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับบัญชีของสมาชิก การอบรมเชิงปฏิบัติการการให้ความรู้ด้านการบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียง ระหว่างสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ บ้านเจดีย์แม่ครัว ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ และผู้วิจัย ให้สมาชิกเข้าใจถึงประโยชน์ของการบันทึกบัญชีและประโยชน์ของแนวพระราชดำริ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง การนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกบัญชีครัวเรือนมาวิเคราะห์การใช้จ่ายเงินตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและเพิ่มเงินออม และการวิเคราะห์ต้นทุนการปลูกเห็ดและผักปลอดสารพิษ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้แจกแบบฝึกหัดการบันทึกบัญชีให้ สมาชิกฝึกทำแบบฝึกหัดเพื่อให้สมาชิกได้มีโอกาสดำเนินการฝึกหัดและสมาชิกสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมไปบันทึกบัญชีต่อไป การอบรมเชิงปฏิบัติการการให้ความรู้ด้านการบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียง แสดงดังภาพที่ 15 ดังนี้

ภาพที่ 15 การอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้ความรู้ด้านการบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียง

2. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับบัญชีของคณะกรรมการกลุ่ม ผู้วิจัยได้นำโจทย์การบันทึกบัญชีรายรับรายจ่ายของกลุ่มมาให้กรรมการที่เกี่ยวข้องบันทึกบัญชีรายรับรายจ่ายของกลุ่ม เพื่อควบคุมการซื้อ การขาย การรับเงินและการจ่ายเงิน รวมทั้งเพิ่มการควบคุมสินทรัพย์ของกลุ่ม โดยกำหนดให้มีการตรวจนับสินทรัพย์อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง กำหนดแบบฟอร์มการตรวจนับทรัพย์สิน วิธีการตรวจนับทรัพย์สิน การลงลายมือชื่อตรวจนับของกรรมการ และลายมือชื่อของประธานกรรมการ

นอกจากนี้กรรมการได้กำหนดวิธีการควบคุมรายได้รายจ่ายและเงินสดรับและเงินสดจ่ายในแต่ละวัน มีการตกลงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมยอดซื้อ ยอดขาย และการควบคุมเงินสดของกลุ่ม ภาพแสดงการบันทึกบัญชีรายรับรายจ่ายของกลุ่ม สมุดบัญชีซื้อ สมุดเงินสดรับ-จ่าย และทะเบียนสินทรัพย์ที่ปรับปรุงใหม่ แสดงดังภาพที่ 16 ถึง ภาพที่ 19 ดังนี้

ภาพที่ 16 การพัฒนารูปแบบการทำบัญชีและการควบคุมสินทรัพย์

[illegible]

ภาพที่ 17 สมุดบัญชีชื่อ

ประจำเดือน.....

[illegible]

สรุป เงินสดรับ-จ่าย ประจำเดือน.....

เงินสดยกมา บาท

เงินสดรับ ขายสินค้า บาท

เงินสหรับอื่น ๆ

เงินสดจ่าย ชื่อสินค้า บาท

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ บาท

เงินสดยกไป บาท

ผู้จัดทำ

ประธานกลุ่ม

ทะเบียนทรัพย์สิน กลุ่ม แม่แฝกใหม่

ที่	รายการ	จำนวนหน่วย	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
1	กาละมังใหญ่มีหู	1 ใบ	180 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ มี.ค.52
2	แข่งพลาสติกมีหู (ชำล้างผัก)	2 ใบ	220 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ มี.ค.52
3	ตะแกรงพลาสติก	2 ใบ	120 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ มี.ค.52
4	กรรไกรดำ คำน้ำเงิน	1 อัน	25 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ มี.ค.52
5	มีดสแตนเลสใหญ่ คำน้ำเงิน	1 อัน	25 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ มี.ค.52
6	มีดสแตนเลสเล็ก คำน้ำเงิน	1 อัน	20 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ มี.ค.52
7	เครื่องคิดเลข Casio S712A	1 เครื่อง	180 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ มี.ค.52
8	MAX no10 คำน้ำเงิน	1 อัน	55 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ มี.ค.52
9	เครื่องรดน้ำปลูก	1 อัน	1,100 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ มี.ค.52
10	เครื่องติดราตา	1 อัน	450 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ มี.ค.52
11	เครื่องชั่งขนาด 20 กก.	1 เครื่อง	900 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ มี.ค.52
12	เครื่องชั่งขนาด 7 กก.	1 เครื่อง	850 บาท	รับจากผศ.เดชวิทย์ มี.ค.52

การตรวจนับทรัพย์สิน

ครั้งที่	วันที่	ผลการตรวจนับ	ผู้ตรวจนับ	ประธานกลุ่ม	หมายเหตุ

ภาพที่ 19 ทะเบียนสินทรัพย์-ใหม่

โครงการติดตามผลด้านการเงินและการบัญชี

การติดตามผลด้านการเงินและการบัญชีแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนแรกติดตามจากการแจกแบบสอบถาม และส่วนที่สอง ติดตามจากการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย ดังนี้

1. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามที่มีลักษณะคำถามเหมือนกับแบบสอบถามก่อนอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้ความรู้ด้านบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้รับจากสมาชิกก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการ กับ ข้อมูลที่ได้รับจากสมาชิกหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามครั้งที่ 2 มีดังนี้

ตารางที่ 14 ข้อมูลอายุของผู้เข้าร่วมเวทีชาวบ้าน-ครั้งที่ 2

อายุ	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	7	21.9
31-40 ปี	1	3.1
41-50 ปี	6	18.8
มากกว่า 50 ปี	18	56.2
รวม	32	100.0

จากตารางที่ 14 มีผู้เข้าร่วมโครงการในการแสดงความคิดเห็นในเวทีชาวบ้าน จำนวน 32 คน ช่วงอายุของผู้ที่สนใจในการเข้าร่วมโครงการเพาะเห็ดและปลูกผักปลอดสารพิษ 3 อันดับแรก ได้แก่ ช่วงอายุ มากกว่า 50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.2 รองลงมาเป็นช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 21.9 และช่วงอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 18.8

ตารางที่ 15 ข้อมูลเพศของผู้เข้าร่วมเวทีชาวบ้าน-ครั้งที่ 2

เพศ	ความถี่	ร้อยละ
ชาย	7	21.9
หญิง	25	78.1
รวม	32	100.0

จากตารางที่ 15 ผู้ที่สนใจในการเข้าร่วมโครงการเพาะเห็ดและปลูกผักปลอดสารพิษ แบ่งเป็น หญิง 25 คน คิดเป็นร้อยละ 78.1 และ ชาย 7 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9

ตารางที่ 16 รายได้ของสมาชิก-ครั้งที่ 2

รายได้	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	9	28.0
5,000 - 10,000 บาท	16	50.0
10,001 - 15,000 บาท	3	9.4
มากกว่า 15,000 บาท	2	6.3
ไม่ตอบคำถาม	2	6.3
รวม	32	100.0

จากตาราง จะเห็นว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ส่วนใหญ่ มีรายได้ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็น ร้อยละ 50.0 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 28.0 และมีรายได้ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 9.4

ตารางที่ 17 ที่มาของรายได้-ครั้งที่ 2

ที่มาของรายได้	ความถี่	ร้อยละ
จำหน่ายเห็ด	4	12.5
จำหน่ายผักปลอดสารพิษ	12	37.5
อื่น ๆ เช่น ค่าขาย รับจ้างทั่วไป	24	75.0

จากตาราง จะเห็นว่าแหล่งที่มาของรายได้ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ส่วนใหญ่มาจากรายได้อื่น ๆ เช่น ค่าขาย รับจ้างทั่วไป คิดเป็น ร้อยละ 75.0 รายได้จากการจำหน่ายผักปลอดสารพิษ ร้อยละ 37.5 และรายได้จากการจำหน่ายเห็ด ร้อยละ 12.5

ตารางที่ 18 จำนวนค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของสมาชิก-ครั้งที่ 2

ค่าใช้จ่ายที่จำเป็น	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3,000 บาท	5	15.6
3,000 - 6,000 บาท	21	65.6
6,001 - 9,000 บาท	4	12.6
9,001 - 12,000 บาท	1	3.1
มากกว่า 12,000 บาท	1	3.1
รวม	32	100.0

จากตาราง จะเห็นว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ส่วนใหญ่มีจำนวนค่าใช้จ่ายที่จำเป็นระหว่าง 3,000 – 6,000 บาทต่อเดือน คิดเป็น ร้อยละ 65.6 ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 15.6 และระหว่าง 6,001 – 9,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 12.6

ตารางที่ 19 ตัวอย่างค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของสมาชิก-ครั้งที่ 2

ตัวอย่างค่าใช้จ่ายที่จำเป็น	ความถี่	ร้อยละ
ค่าอาหาร	30	93.8
ค่าน้ำค่าไฟ	23	71.9
ค่าเล่าเรียนของบุตร	18	56.3
อื่น ๆ เช่น ค่าโทรศัพท์ ค่าทำบุญ	11	34.4

จากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวอย่างค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของสมาชิก พบว่าสมาชิกกลุ่มมีการจ่ายค่าอาหารสูงสุด ร้อยละ 93.8 ค่าน้ำค่าไฟ ร้อยละ 71.9 ค่าเล่าเรียนของบุตร ร้อยละ 56.3 และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าทำบุญ ค่าโทรศัพท์ ร้อยละ 34.4

ตารางที่ 20 จำนวนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นของสมาชิก-ครั้งที่ 2

ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 500 บาท	20	62.5
500 - 1,000 บาท	10	31.3
1,001 - 1,500 บาท	0	0.0
มากกว่า 1,500 บาท	2	6.2
รวม	32	100.0

จากตาราง จะเห็นว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ส่วนใหญ่มิมีจำนวนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นน้อยกว่า 500 บาทต่อเดือน คิดเป็น ร้อยละ 62.5 ระหว่าง 500 – 1,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 31.3 และมีค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นมากกว่า 1,500 บาทต่อเดือน ร้อยละ 6.2

ตารางที่ 21 ตัวอย่างค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นของสมาชิก-ครั้งที่ 2

ตัวอย่างค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น	ความถี่	ร้อยละ
ค่าเหล้า	10	31.3
ค่าห่วย	13	40.6
อื่น ๆ เช่น ค่าขนม ค่าโทรศัพท์ ค่าภาษีสังคม	12	37.5

จากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวอย่างค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นของสมาชิก พบว่าสมาชิกกลุ่มมีรายจ่ายที่ไม่จำเป็น คือ ค่าห่วยสูงสุด ร้อยละ 40.6 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าขนม ค่าโทรศัพท์ ค่าภาษีสังคม ร้อยละ 37.5 และค่าเหล้า ร้อยละ 31.3

ตารางที่ 22 การเป็นหนี้ของสมาชิก-ครั้งที่ 2

การเป็นหนี้ของสมาชิก	ความถี่	ร้อยละ
ไม่เป็นหนี้	7.0	21.9
เป็นหนี้เล็กน้อย	4.0	12.4
เป็นหนี้ปานกลาง	15.0	46.9
เป็นหนี้มาก	6.0	18.8
รวม	32	100.0

จากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นหนี้ของสมาชิก พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เป็นหนี้จำนวนปานกลาง ร้อยละ 46.9 ไม่เป็นหนี้ ร้อยละ 21.9 และเป็นหนี้จำนวนมาก ร้อยละ 18.8

ตารางที่ 23 การมีเงินออมของสมาชิก-ครั้งที่ 2

การมีเงินออมของสมาชิก	ความถี่	ร้อยละ
ไม่มีเงินออม	1.0	3.0
มีเงินออมน้อย	10.0	31.3
มีเงินออมปานกลาง	16.0	50.0
มีเงินออมมาก	3.0	9.4
ไม่ตอบคำถาม	2.0	6.3
รวม	32	100.0

จากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีเงินออมของสมาชิก พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีเงินออมจำนวนปานกลาง ร้อยละ 50.0 มีเงินออมจำนวนน้อย ร้อยละ 31.3 และมีเงินออมมาก ร้อยละ 9.4

ตารางที่ 24 การบันทึกบัญชีครัวเรือนของสมาชิก-ครั้งที่ 2

การบันทึกบัญชีครัวเรือนของสมาชิก	ความถี่	ร้อยละ
บันทึกบัญชีครัวเรือน	27	84.4
ไม่บันทึกบัญชีครัวเรือน	5	15.6
รวม	32	100.0

จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของสมาชิก พบว่าส่วนใหญ่มีการบันทึกบัญชีครัวเรือน ร้อยละ 84.4 และมีสมาชิกที่ไม่บันทึกบัญชีครัวเรือน ร้อยละ 15.6

ตารางที่ 25 การบันทึกบัญชีต้นทุนของสมาชิก-ครั้งที่ 2

การบันทึกบัญชีต้นทุนของสมาชิก	ความถี่	ร้อยละ
บันทึกบัญชีต้นทุน	19	59.4
ไม่บันทึกบัญชีต้นทุน	11	34.4
ไม่ตอบคำถาม	2	6.2
รวม	32	100.0

จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีต้นทุนของสมาชิก พบว่าสมาชิกที่บันทึกบัญชีต้นทุน ร้อยละ 59.4 และไม่มีการบันทึกบัญชีต้นทุน ร้อยละ 34.4

ตารางที่ 26 เศรษฐกิจพอเพียง-ครั้งที่ 2

เศรษฐกิจพอเพียง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	การแปลผล
ประโยชน์ของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	4.22	0.792	มาก
การใช้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางดำเนินชีวิต	3.91	0.856	มาก

สมาชิกเห็นว่าแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีประโยชน์ในระดับมาก และสมาชิกมีการใช้แนวพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในระดับมาก

2. ผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย คือ รศ.ดร. สมพร รุ่งเรืองกลกิจและอาจารย์อังกฤา โคตรนารา เพื่อติดตามด้านการเงิน และผลการบันทึกบัญชีตามแนวพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ บ้านเจดีย์แม่ครัว อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ ผลการติดตามแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

2.1 การบันทึกบัญชี พบว่ามีกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกบัญชี 3 กลุ่ม ดังนี้

2.1.1 บันทึกบัญชีสม่ำเสมอ สมาชิกที่บันทึกบัญชีสม่ำเสมอ ให้เหตุผลดังนี้

- 1) ช่วยลดรายจ่ายบางอย่างที่แพงและไม่จำเป็น เช่น เคยซื้อปลานิล ตัวละ 30 บาท เปลี่ยนมาซื้อปลาดุก ตัวละ 10 บาท หรือการไม่ซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นที่มีราคาแพง หลังจากทำบัญชีแล้วมีเงินเหลือ ประมาณเดือนละ 1,000 บาท
- 2) ทำให้สามารถแยกค่าใช้จ่ายออกมาได้ บางเดือนที่ติดลบ เพราะอะไร พยายามใช้จ่ายให้พอดีกับเงินเดือน และทำให้สามีลดการดื่มเหล้า
- 3) ช่วยลดค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน เช่น ค่าโทรศัพท์ ค่าขนม เล่นหวยน้อยลง ปลุกผักผลไม้ไว้กินเอง
- 4) มีรายได้ทุกวัน
- 5) มีเงินออมมากขึ้น
- 6) พี่สาวบอกให้ทำบัญชี จะได้มีเงินออม บางทีก็ซื้อเสื้อผ้าราคาประหยัด ไม่ต้องแพงมาก จากเดิมใช้ของที่มีข้อห้อย เปลี่ยนมาใช้ของแพงลอย และการทำบัญชีทำให้รู้ว่ามีค่าใช้จ่ายรายการที่ไม่จำเป็น เช่น เครื่องสำอาง ทำให้ประหยัดมากขึ้น และใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า
- 7) สามีที่เคยดื่มเหล้าทุกวัน เคยเป็นหนี้ แต่เอาบัญชีให้เขาดู เขาก็เลยลดการดื่มเหล้า ทำให้ทุกเดือนที่เคยติดลบ ก็เริ่มมีเงินเหลือประมาณ เดือนละ 1,000 – 1,500 บาท
- 8) เป็นตัวอย่างให้ลูก ลูกก็ต้องประหยัดตามเรา เช่น เคยให้เงินลูกวันละ 40 บาท และลูกใช้เงินไม่เหลือเลย แต่สอนให้เขาทำบัญชี เขาจะเหลือเงินเก็บประมาณวันละ 5 – 7 บาท ก็ให้กำลังใจลูก
- 9) บางครั้งก็ลืมทำบัญชี แต่พอนึกได้ก็ต้องรีบจดและทำบัญชีย้อนหลัง ช่วยแก้ปัญหาการลืมบันทึกบัญชีได้

2.1.2 บันทึกบัญชีไม่สม่ำเสมอ สมาชิกที่บันทึกบัญชีไม่สม่ำเสมอ ให้เหตุผลว่า เมื่อทำบัญชีแล้วเห็นตัวเลขติดลบ จึงเลิกทำ หมดกำลังใจ สมาชิกบางคนบอกว่าเมื่อทำบัญชีแล้ว บอกให้แฟนลดรายจ่าย แต่แฟนไม่ช่วยเหลือ ไม่ให้ความร่วมมือ ก็เลยเลิกทำ สมาชิกบางคนบอก

ว่าหลังจากเข้ารับการอบรมใหม่ ๆ ก็ทำบัญชี แต่พอนานไปก็ไม่ได้ทำบัญชีเพราะลืม สมาชิกบางคนบอกว่าไม่มีเวลาบันทึกบัญชี

2.1.3 ไม่บันทึกบัญชี สมาชิกที่ไม่บันทึกบัญชี ให้เหตุผลว่า อยู่คนเดียว สมาชิกบางคนบอกว่าลูกควรจะเรียนรู้เรื่องบัญชีครัวเรือน เด็ก ๆ จะได้ว่าพ่อแม่ต้องใช้จ่ายเท่าไร ในแต่ละเดือน ลูกจะได้รู้ตั้งแต่เด็กว่าอะไรควรจ่าย อะไรไม่ควรจ่าย

2.2 รายจ่ายที่ไม่จำเป็น สมาชิกให้ความเห็นว่ารายจ่ายไม่จำเป็น หมายถึง ค่าหอย ค่าเหล้า แป้งและครีมของลูกสาว และภาษีสังคม เช่น งานศพ ทำบุญวัด ผ่าป่า เป็นต้น

2.3 เศรษฐกิจพอเพียงกับบัญชีครัวเรือนไปด้วยกัน สมาชิกให้ความเห็นว่าเมื่อบันทึกบัญชีและพบตัวเลขติดลบ คือ รายจ่ายสูงกว่ารายได้ สมาชิกได้นำแนวพระราชดำริ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง มาช่วยในการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น วิธีการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นของสมาชิก มีดังนี้

- 1) ปลุกผักสวนครัวไว้กินเอง เช่น มะนาว ตะไคร้
- 2) ประหยัดการใช้ไฟฟ้า
- 3) ทำอาหารกินเอง
- 4) เปิดคาราโอเกะที่บ้านเอง
- 5) ใช้ปุ๋ยหมัก ลดต้นทุนในการซื้อปุ๋ย
- 6) ลดปริมาณการดื่มเหล้า เปลี่ยนจากเหล้าสีมาเป็นเหล้าขาว
- 7) แต่ก่อนซื้อผักกิน เปลี่ยนเป็น ปลุกผักกินเอง ปลอดภัยและ สุขภาพดี
- 8) ลดการแต่งตัว เช่น ลดการซื้อเสื้อผ้า เอาเสื้อผ้าของลูกมาใช้ เอาเสื้อที่อยู่

ในตู้มาใส่ เก็บของเก่ามาใช้ ซื้อเสื้อผ้ามือสอง เป็นต้น

ภาพที่ 20 ติดตามผลการเข้าร่วมโครงการ